

Bir Kamu Politikası Aracı Olarak Davranışsal İlgörü

Behavioral Insights as a Public Policy Tool

Şebnem ÖZDEMİR*

Öz

Davranışsal ilgörü, dünyada özellikle son birkaç yıldır hükümetler tarafından gittikçe artan şekilde kullanılan bir araç haline gelmiştir. Son on sene içerisinde yayınlanan pek çok yayın araştırma, rapor ve benzeri çalışmalar göstermektedir ki davranışsal ilgörü, pek çok politika sorununa katma değerli çözümler getirebilme yetisine sahiptir. Ödül (sübvansiyonlar, teşvikler, ödüller, burslar, krediler vb.) ve ceza (trafik ve vergi cezaları, yasal zorunluluklar, kısıtlamalar... vb.) gibi, devlet yönetiminin uyguladığı klasik yöntemlerin yanı sıra bir tür yumuşak politika olarak karşımıza çıkan davranışsal ilgörü / dürtme uygulamaları, çevre, sağlık, eğitim, enerji, finans, sosyal güvenlik ve daha pek çok alanda etkin, uygulaması kolay ve getirisi yüksek pratikler yapmaya olanak sağlamaktadır. Bu çalışmada davranışsal ilgörü uygulamalarının klasik politika araçları ile karşılaştırıldığında ne oranda faydalı olduğu, hangi kurumlar ve devletler tarafından, hangi alanlarda, ne şekilde kullanıldığı, davranışsal ilgörünün bir kamu politikası aracı olarak kullanılabilirliği ve konu çevresinde tartışılan etik yaklaşımlar irdelenmiştir. Bu alanda ülkemizde yapılmış ilk çalışmalardan biri olması sebebi ile çalışmanın davranışsal ilgörü / dürtme konularında Türkçe yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İlgörü, Dürtme, Seçenek Mimarisi, Liberter Paternalizm, Kamu Politikaları.

Abstract

The last few years saw increasing use of behavioral insight as a tool by the governments all around the globe. Numerous pieces of scholarship published in the last decade, not to mention substantial efforts in research, countless reports and other studies show that behavioral insight offers value-added solutions to many policy problems. When combined with the rather conventional tools available to the governments, such as rewards (subsidies, incentives, means of support, scholarships, loans, etc.) and punishments (traffic and tax fines, legal obligations, restrictions etc.), behavioral insights can be used in soft-policy contexts.

* Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Sivas, Türkiye, E-mail: sozdemir@cumhuriyet.edu.tr, SebnemOzdemirTR@gmail.com

Enabling effective, easy to implement and productive applications, behavioral insights can be used in many issue areas including but not limited to the environment, health, education, energy, finance, and social security. The study was designed as a piece of descriptive research. The major axes of the study are the benefits behavioral insight practices offer over the conventional policy tools, the specific issue areas where behavioral insights are employed by the governments, the processes whereby behavioral insights are used as public policy tools, and finally the ethical approaches to behavioral insights. As one of the first studies done on this matter in Turkey, the study would contribute to the literature in the fields of behavioral insights and nudging.

Keywords: Behavioral Insights, Nudging, Choice Architecture, Liberal Paternalism, Public Policy.

Giriş

Davranışsal içgörü, özellikle son yıllarda önemi ve dünya çapında kullanımı gittikçe artan bir kavramdır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) (2019) tanımına göre davranışsal içgörü; insanların gerçekte nasıl seçim yaptıklarını keşfetmek amacıyla psikoloji, bilişsel bilimler ve sosyal bilimlerden edinilen bilgileri ampirik olarak test edilmiş sonuçlarla birleştiren politika oluşturucu bir yaklaşımdır. Davranışsal içgörü, temelde üç ana kavramla anılmaktadır: Dürtme (*nudge*), seçenek mimarisi (*choice architecture*) ve özgürlükçü babacılık (*libertarian paternalism*). Richard H. Thaler ve Cass R. Sunstein'in (2008) tanımına göre dürtme; "insanların davranışlarını herhangi bir seçeneği yasaklamadan ya da ekonomik teşvikleri önemli ölçüde değiştirmeden, öngörülebilir bir şekilde değiştiren seçenek mimarisi"dir (s. 6). Pelle G. Hansen (2016) ise; bilişsel sınırlar, yanlılık ve yanılğalar, rutinler ve alışkanlıkların, insanların rasyonel karar alma süreçlerinin önünde bir engel olduğunu belirtmekte ve dürtmeyi, bu etmenlerin göz önüne alınması suretiyle insanların yargılarını, tercihlerini ve davranışlarını öngörülebilir şekilde etkileme özelliği olan bir girişim olarak nitelendirmektedir (s. 158).

Dürtme Kuramı'nın kurucularından Cass R. Sunstein, dürtmenin etiğiyle ilgili 2015 tarihli makalesinde, seçenek mimarisi ve dürtmeyle ilgili şu görüşleri belirtmektedir:

Seçenek mimarisine ya da dürtmeye itiraz etmek anlamsızdır. Seçenek mimarisinden kaçınılamaz. Doğanın kendisi dürtür (doğa bir seçenek mimarıdır); hava da öyle; gelenek ve görenekler de öyle; kendiliğinden oluşan düzen¹ ve görünmez eller de öyle. Özel sektör – kaçınılmaz olarak – dürtür, hükümetler de. Dürtme hakkında endişelenmek ve belirli dürtmelere itiraz etmek makul olmakla birlikte, genel olarak dürtmenin kendisine karşı olmak makul değildir (s. 1).

Davranışsal içgörü şemsiyesi altında sıklıkla kullanılan liberter paternalizm (tam Türkçe karşılığıyla, "özgürlükçü babacılık"), seçenek mimarisi ve dürtme kavramlarının çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Bu durum zaman zaman eleştirilse de pratikte şu görülmektedir ki, bu üç kavramın kullanımı bağlama göre farklılık gösterse de (örneğin liberter paternalizm daha çok organ bağıışı düzenlemeleri gibi) devlet eliyle yapılan dürtmeler için, seçenek mimarisi ise daha çok devlet dışı uygulamalar için (Google şirketinin çalışanlarının sağlığını korumak

1 spontaneous orders.

maksadı ile yemekhanede yaptığı seçenek mimarisi gibi) kullanılmaktadır. Tüm bu uygulamalar dürtme (*nudge*) kavramı altında birleşmektedir.

Davranışsal ilgörü, başta OECD, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi çok uluslu şirketler olmak üzere dünya çapında pek çok hükümet ve özel şirket tarafından benimsenen bir araç olmuştur. Türkiye de, 2017 yılı sonunda Ticaret Bakanlığı bünyesinde “Davranışsal Aksiyon Takımı” adı altında bir birim kurarak davranışsal ilgörüyu bir politika aracı olarak kullanmaya başlamıştır. Bu çalışma, davranışsal ilgörü ve dürtme kavramını Türkçe yazına kazandırmayı amaçlamış, bu amaçla çalışma kapsamında konuyla ilgili mümkün olduğunca geniş ve düzenli bir içerik sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın oluşturulmasında ağırlıklı olarak bu konuda üretilmiş uluslararası yazın, konu üzerinde süregelen tartışmalar ve yapılan çalışmalar ile mevcut ve güncel uygulamalar temel alınmıştır. Çalışmada, davranışsal ilgörüye ilişkin kavramsal bir çerçeve çizilmiş, etik sorunlar ve eleştiriler analiz edilmiş, alandaki uluslararası yazın irdelenmiş ve okuyucuya düzenli ve çalışmanın yayınlandığı zaman itibariyle mümkün olan en güncel ve en geniş veri tabanı sunulmaya çalışılmıştır.

Davranışsal İlgörüye İlişkin Kavramsal Çerçeve

Davranışsal İlgörü ekonomi, sosyal ve bilişsel psikoloji, sosyoloji, nörobilim gibi alanlardan beslenen disiplinler arası bir alandır. Davranışsal ilgörü uygulamalarının, gerek yazında gerekse pratikte, dürtme, seçenek mimarisi, liberter paternalizm gibi çeşitli isimlerle tanımlandığı görülebilmektedir. İnsanoğlunun, bilişsel özellikleri sebebiyle zaman zaman ekonomik ya da sosyal beklentilere uygun davran(a)madığı uzun yıllardır bilinmektedir. İnsan davranışını etkileyen bu etmenlerin en önemlilerinde bazıları şunlardır:

- Bilişsel cimrilik,
- Kestirme (*heuristics* kullanımı)
- Yanlı düşünme (*biased thinking*)
- Bilişsel sınırlar (*cognitive limits*).

Özdemir’in (2017) de belirttiği gibi, “davranışsal ilgörü uygulamaları her alanda yapılabilecek uygulamalar olup, davranışsal ilgörü, özellikle halkla ilişkiler ve kamu politikaları anlamında, devletler tarafından değerlendirilmesi gereken oldukça değerli bir kavramdır” (s. 187).

İnsanoğlu seçim yapmak, seçme şansına sahip olmak ister; ancak gereğinden fazla seçenek verildiğinde seçenek felci yaşayabilir ya da yaptığı tercihlerin akılcılığı (rasyonelliği) azalabilir. Benzer şekilde, insanlar plan ve tahmin yapmak konusunda zaman zaman fazlasıyla iyimser olabilmektedirler. Örneğin, insanlar genel olarak kendi sürüş yeteneklerinin ortalamasının üzerinde olduğunu düşünmektedirler ki, normal bir dağılımda bu durum istatistiki olarak mümkün değildir. 1981 yılında Ola Svenson tarafından yapılmış bir çalışmaya göre Amerika Birleşik Devletleri’ndeki üniversite öğrencilerinin %88’i, İsveç’teki üniversite öğrencilerininse %77’si, sürüş becerileri konusunda kendilerini ortalamasının üzerinde değerlendirmektedir (s. 146). Benzer şekilde, her sene kurulan ticari işletmelerin azımsanamayacak bir kısmı kapanmaktadır. Oysa şirketler kapanma öngörüsüyle kurulmazlar. Bu, planlama yanılığısına güzel bir örnektir.

Bilişsel Cimrilik

İnsanoğlu doğası gereği bilişsel cimridir. Bilişsel cimrilik, Susan Fiske ve Shelley Taylor tarafından 1984 tarihinde ortaya konmuş bir terim olup bilişsel faaliyetlerin de bir ekonomisinin olduğu ve insan düşüncesinin de tıpkı makineler ve sistemler gibi enerjiyi verimli kullanma ve koruma eğiliminde bulunduğunu ifade eder. Doğası gereği bilişsel bir cimri olan insan, bu sebeple yüzde yüz rasyonel karar vermekten uzaklaşır. Karar alırken eldeki rasyonel, kanıta dayalı, nicel ve nitel veriler yerine; sosyal kanıtları, daha önceki deneyimlerini, duyularını, içgüdüsünü vb. kullanmayı tercih eder. Bu şekilde daha uzun zaman ve daha fazla emek harcayarak gerçek verilere dayalı, daha akılcı, daha doğru karar vermek yerine daha az zaman ve daha az emek harcayarak daha az akılcı, *suboptimal* kararlar verme eğilimindedir.

Kestirmeler (*Heuristics*)

Heuristic teriminin tam Türkçe çevirisi, sezgisel, keşifsel, buluşsal olmakla birlikte, davranışsal içgörü bağlamında “kestirme” olarak kullanımı daha uygun ve yaygındır. İnsanoğlu gün içerisinde binlerce karar almakta ve bu kararları alırken çoğunlukla kestirmeleri kullanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, vahşi bir ortamda bir yırtıcıyla karşılaşan insan, yırtıcının hızını, kendi hızını, koşması gereken mesafeyi, kendini korumak için yakınında bulunma ihtimali olan araçların ağırlığını ve hesap yapabilmek ve rasyonel karar verebilmek için gerekli benzeri faktörleri düşünmez. Herhangi bir tehlikeyle karşılaştığı anda içgüdüsünden, sezgilerinden ve daha önceki deneyimlerinden faydalanarak bir eyleme geçer. İnsanoğlu, fiili hayatta aldığı pek çok kararı da bu örneğe benzer bir düşünce sistematiğiyle, yani kestirmeler kullanarak alır.

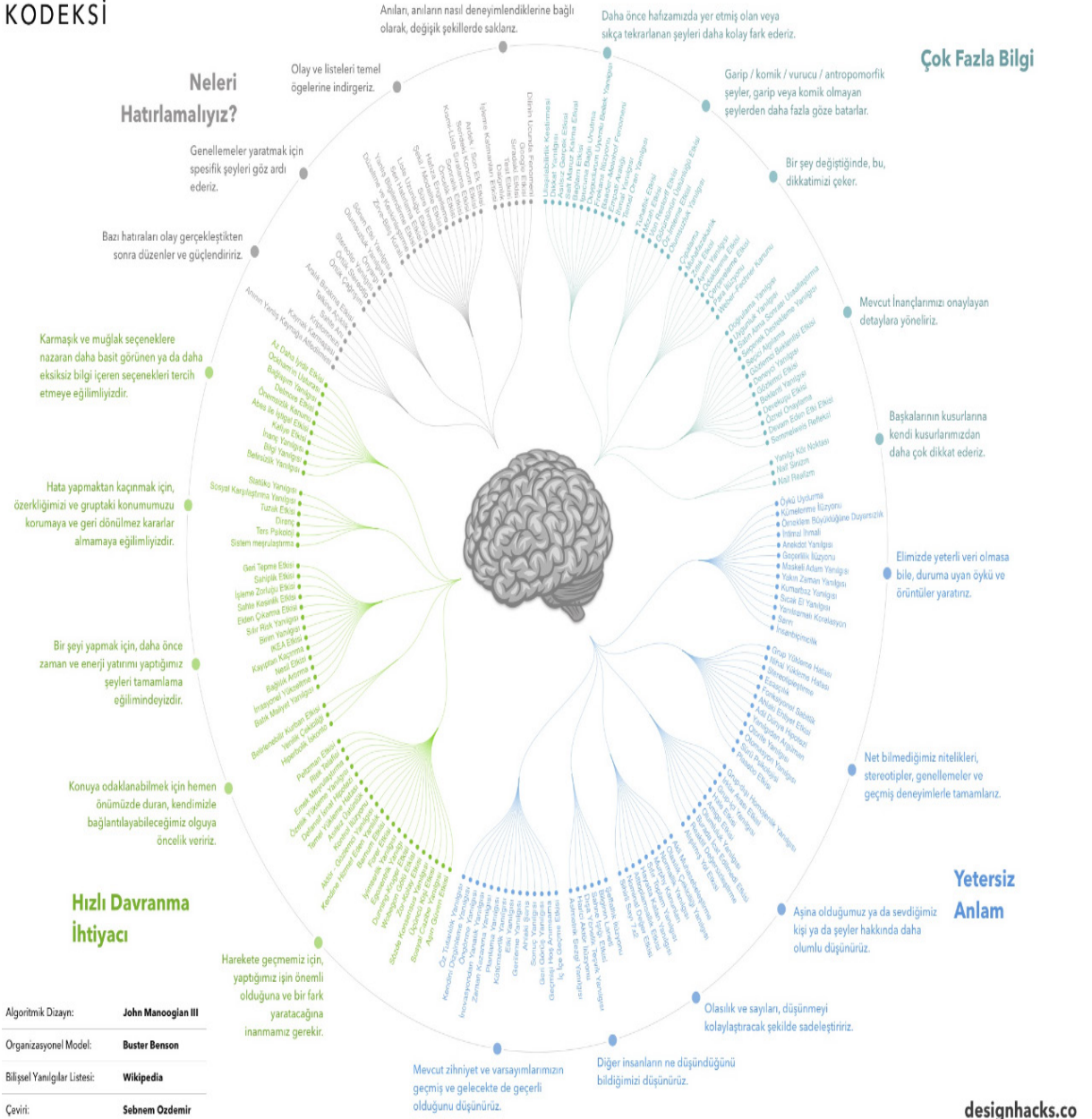
Kestirmeler zaman zaman insanoğlunun yanlış ya da akılcı olmayan kararlar almasına sebep olabilir. Zira mantıktan çok sezgilere, deneyimlere, içgüdülere dayanır. Bununla beraber kestirme kullanımı pek çok durumda da faydalıdır. Özellikle hızlı karar alınması gereken durumlarda ya da rasyonel düşünmek için yeterli veri, zaman ve enerji bulunmadığı durumlarda hayat kurtarıcı bile olabilir.

Kestirmeler, davranışsal içgörü müdahalelerinde büyük önem taşımaktadır. Zira aldığımız kararların çoğunda, Daniel Kahneman'ın (2011) “sistem 1” olarak nitelendirdiği hızlı düşünce sistemimiz aktiftir (s. 21). Müdahalenin kapsamında bulunan insanların, aldıkları kararların ve yaptıkları eylemlerin sistem 1 ile gerçekleştirildiği düşünüldüğünde, kestirmelerin önemi daha net anlaşılabilir.

Yanlı Düşünme (*Biased Thinking*)

Türkçeye önyargı, sapma olarak çevrilebilecek *bias* kelimesinin davranışsal içgörü bağlamında yanlılık ve hatta yanılı olarak kullanımı daha uygun ve yaygındır. Bilişsel yanılı, insanların düşünme ve karar alma süreçlerini etkileyen sistematik bir hatadır. Bilişsel yanılıklar, yanlış hatırlama ve dikkat dağınıklığı gibi sebeplerden kaynaklı olabileceği gibi alışkanlıklardan, bağlamdan, hatta kültürden dahi kaynaklanabilir. Yanlı düşünmeye verilebilecek örnek sayısı oldukça fazla olmakla birlikte sıklıkla görülebilecek örneklerden bazıları teyit etme/onaylama yanılılığı, seçim yanılılığı, statüko yanılılığı ve geri görüş yanılılığı gibi yanılıklardır.

BİLİŞSEL YANILGILAR KODEKSİ

Şekil 1. Bilişsel Yanılgılar Külliyyatı (Benson, 2016)²

2 Orijinal kaynak (Benson, 2016)'a ait olup, Benson'dan alınan izinle yazar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve aşağıdaki linkte yayınlanmıştır. <https://medium.com/@behavioralist/buster-bensonun-cognitive-bias-cheat-sheet-tC3%BCrk%C3%A7e-versiyonu-22baf8e0a5>

Bilişsel Sınırlar

İnsan beyni çeşitli bilişsel sınırlara sahiptir. Bu bilişsel sınırlamalardan bazıları dikkat, hafıza ve işlem kapasitesidir. İnsan beyni, maruz kaldığı tüm uyarıcılara – çoğu zaman – dikkatini veremez. Özellikle karmaşık ortamlarda uyarıcıların bazılarını kaçırma eğilimindedir. Dr. Richard Wiseman'ın “Görünmez Goril” deneyi “Dikkatsizlik Körlüğü” üzerine yapılmış ve beynin bilişsel sınırlarına örnek oluşturabilecek başarılı bir deneydir. Deneyde, basketbolcuların antrenman sırasında birbirlerine kaç pas attıklarına odaklanmış denekler, basketbol sahasına giren gorili fark edememektedir (SiCpsychology, 2011).

İnsanoğlunun bellek kapasitesi de düşünme ve karar verme sistemi için önemli bir sınırlayıcıdır. İşler belleğimiz karmaşık bir çalışma sistemine sahiptir. Kısa vadeli ve uzun vadeli hafızamız ve bilgiyi depolama kapasitemiz de benzer şekilde sınırlıdır. Davranışsal içgörü, insanı, klasik ekonominin arz-talep grafiğinden çıkarıp ete kemiğe büründürür ve onu, bilişsel hataları, duyguları ve var olduğu evren ile birlikte değerlendirir. Zira klasik ekonomide, hareket alanı arz-talep eğrisi ile sınırlanmış olan insanoğlu, gerçek hayatta irrasyonel, yanlı, zaman zaman yanlış kararlar almaya meyilli, klasik ekonominin varsayım ve teorilerinden çok daha uzak bir tutum ve davranış sergiler. Davranışsal içgörü, insan doğasına özgü bu özellikleri göz önünde bulundurarak, insan tutum ve davranışlarını önceden tahmin etmeye ve bu tahminlere uygun davranışsal politikalar tasarlamaya olanak verir.

Dürtme (*Nudge*) ve Liberter Paternalizm

Richard H. Thaler ve Cass R. Sunstein (2008) dürtmeyi, “insanların davranışlarını herhangi bir seçeneği yasaklamadan ya da ekonomik teşvikleri önemli ölçüde değiştirmeden, öngörülebilir bir şekilde değiştiren seçenek mimarisi” olarak tanımlar. Bir müdahalenin dürtme sayılması için, müdahaleden kaçınmanın kolay ve ucuz olması gerektiğini ve müdahalenin, dayatma içermiyor olması gerekliliğini vurgular. Buna göre, meyveleri (dikkat çekmek ve meyvelerin seçilme olasılığını artırmak için) göz hizasına koymak bir dürtmedir, ancak abur cuburu yasaklamak bir dürtme değildir (s. 6).

Dürtme, teoride bir fark yaratmayan, ancak pratikte fark yaratan uygulamalardır. Örneğin, spor salonuna yılda 1.200 TL ödeme yapmak ile ayda 100 TL ödeme yapmak arasında (sıfır enflasyon ve *ceteris paribus* durumunda) teoride bir fark yoktur. Ancak pratikte, aylık 100 TL şeklinde yapılan ödemelerin spor salonuna devam oranını artırması daha muhtemeldir. Uygulamaya konan tasarımın, teoride fark yaratmayan ancak pratikte fark yaratan özellikte olması sebebiyle dürtmenin, zaman zaman seçenek mimarisi şeklinde anılmasının sebebi budur. Zira seçeneklerin, beklenen davranışa uygun olarak tasarlanması sayesinde, daha verimli ve insan refahını artırıcı sonuçlar alınabilmektedir. Uygulamanın devlet tarafından ya da devlet vasıtası ile yapılması da “liberter paternalizm – özgürlükçü babacılık” şeklinde ifade edilmektedir. Devlet, bir karar verici olarak, vatandaşını korumak ya da vatandaşını belli bir davranışa yönlendirmek amacıyla dürtme uygulamaları yapabilir (zorunlu bireysel emeklilik sistemi uygulaması gibi). Tüm bu uygulamalardan bahsederken gözden kaçırılmaması gereken önemli bir nokta vardır ki, o da dürtmeye maruz kalan kişinin seçenek özgürlüğünün korunmasıdır. Örneğin, zorunlu Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), devlet eliyle uygulamaya konmuş bir dürtme uygulamasıdır. Devlet, belli koşulları taşıyan

vatandaşlarını otomatik olarak zorunlu bireysel emeklilik sistemine sokmakta, bu uygulama ile tasarruf oranını artırmayı hedeflemektedir. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus, devletin vatandaşlarını BES'e girmeye zorunlu tutması; ancak sistemden ayrılma konusunda onları özgür bırakmasıdır.

Dünyadaki Davranışsal İlgörü Birimleri: Nereden Başladılar, Nereye Gidiyorlar?

Dürtme teorisinin, Richard H. Thaler ve Cass R. Sunstein'in 2008'de yayınlanan ve Türkçeye *Dürtme: Sağlık, Zenginlik ve Mutlulukla İlgili Kararları Uygulamak*³ adı altında çevrilen kitabın birçok ülkede yayınlanmasıyla birlikte popülerlik kazandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Kitabın yayınlanmasının hemen ardından, 2009 yılında ABD başkanı Cass R. Sunstein'i Bilgi ve Yasal İşler Dairesi'ne (The Office of Information and Regulatory Affairs) atamıştır. Bununla birlikte, davranışsal ilğörü çalışmalarının hükümetler bünyesinde ayrı bir birim olarak ele alınmasının ilk örneğinin 2010'da Birleşik Krallık'ta Kabine Ofisi bünyesinde hayata geçen Davranışsal İlgörü Birimi (Behavioural Insights Team, BIT) olduğunu söylemek mümkündür. 2010'dan bugüne, ABD, Hollanda, Kanada, Avustralya, Almanya, Singapur, Peru, Hindistan, Lübnan, Katar, Yunanistan gibi pek çok ülke ve Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, OECD, Avrupa Birliği gibi uluslararası kurumlar davranışsal ilğörü birimlerini faaliyete geçirmiştir. Kasım 2018 itibarıyla, dünya üzerinde faaliyet gösteren 202 adet davranışsal ilğörü birimi bulunmaktadır (OECD, 2019).

Dünya üzerindeki davranışsal ilğörü birimleri, yapı olarak farklılık göstermektedir. Merkezi, merkezi olmayan, ağ modeli ve benzeri yapılarda faaliyet gösteren davranışsal ilğörü birimleri bulunmaktadır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu bazı ülkelerde, bir bakanlık çatısında faaliyet gösteren davranışsal ilğörü birimleri bulunduğu gibi, özerk statü taşıyan, başbakanlık ya da başkanlığa bağlı çalışan, bir yenileşim/yenilik (inovasyon) ünitesi gibi faaliyet gösteren ve benzeri yapılarda da davranışsal ilğörü birimleri bulunmaktadır. Bu birimlerin işleyişlerinde her bir kurumsal modelin avantajları ve dezavantajları vardır.

Davranışsal ilğörü, doğası gereği pek çok disiplinden beslenen bir alandır. Bu sebeple hükümetler bünyesinde kurulan davranışsal ilğörü birimlerinin sosyoloji, psikoloji, nörobilim, kamu yönetimi, iletişim ve pazarlama gibi uzmanlık alanlarına sahip kişilerin işbirliği ile oluşturulması, davranışsal müdahaleler tasarlama yetkinliğinin olması, elde edilen deneysel verileri fiili olarak hayata geçirme yeteneğine ve yetkinliğine sahip bulunması gerekir.

Davranışsal İlgörünün Kurumsal Bir Araç Olarak Kullanımı

Davranışsal ilğörü kurumsal çerçevede incelenecek olursa, dünya üzerinde pek çok kurum ve kuruluşun davranışsal ilğörü farklı şekillerde kullandıkları görülebilir.

3 Orijinal ismiyle Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness.

Şekil 2: Dünya Çapında Faaliyet Gösteren Davranışsal İçgörü Birimleri⁴ (OECD, 2019).

4 Haritada hükümetler bünyesinde faaliyet gösteren birimler pembe ile hükümet dışı faaliyet gösteren birimler yeşil ile uluslararası organizasyonlar bünyesinde faaliyet gösteren birimler mavi ile gösterilmiştir.

Dünyada, davranışsal iğörü alanında faaliyet gösteren özel şirketler, davranışsal iğörü birimine sahip organizasyonlar ve devletlere bağlı çalışan davranışsal iğörü birimleri makale sonundaki ekte yer almaktadır.

Danışmanlık Şirketleri

Dünyada, ana faaliyet alanı denetim, yönetim danışmanlığı, vergi, risk ve finansal danışmanlık olmakla birlikte davranışsal iğörü alanında da danışmanlık hizmeti veren kurumlar (örneğin Deloitte) olduğu gibi, ana faaliyet alanı davranışsal iğörü olan danışmanlık şirketleri de bulunmaktadır. Ideas42⁵, BEworks⁶, Irrational Labs⁷, Kenya Busara Center⁸ gibi danışmanlık şirketleri genel olarak davranışsal iğörü alanında faaliyet göstermekte ve hem kurumlara hem de sivil toplum kuruluşlarına (STK) danışmanlık hizmeti sağlamaktadır. Dünyada, davranışsal iğörü alanında faaliyet gösteren şirketlerin tam listesi EK 1'de yer almaktadır.

Üniversitelere Bağlı Faaliyet Gösteren Kurumlar

Behavioural Economics in Action at Rotman (BEAR)⁹, Duke Center for Advanced Hindsight¹⁰, Penn Nudge Unit¹¹, Princeton Kahneman-Treisman Center for Behavioral Science & Public Policy¹², The University of Chicago Behavioral Insights and Parenting Lab¹³, Emory Goizueta Behavior & Decision Insights¹⁴ gibi pek çok merkez üniversiteler bünyesinde faaliyet gösteren davranışsal iğörü ünitelerine örnek gösterilebilir.

Devlet Kurumları

Davranışsal İğörü, pek çok ülkede devlet kurumları bünyesinde de ayrı bir birim olarak ele alınmaktadır. İngiltere Davranışsal İğörü Takımı (Behavioral Insights Team (BIT)) (zamanla yapısal olarak değişiklik gösterse de) bu kurumlar arasında en bilinenlerinden biridir. Nudge Unit Greece (Yunanistan), Design Lab Tunisia (Tunus) ve Türkiye Davranışsal Aksiyon Takımı (Nudge Turkey) bunlardan bazılarıdır. Devletlere Bağlı Çalışan Davranışsal İğörü Birimlerinin tam listesi EK3'te yer almaktadır.

5 <http://www.ideas42.org/>,

6 <http://beworks.com/>

7 <https://irrationalabs.org/>

8 busaracenter.org

9 <http://www.rotman.utoronto.ca/FacultyAndResearch/ResearchCentres/BEAR>

10 <https://advanced-hindsight.com/>

11 <http://nudgeunit.upenn.edu/>

12 <https://behavioralpolicy.princeton.edu/>

13 <https://biplab.uchicago.edu/>

14 https://goizueta.emory.edu/strategicplan/behavioral_decision_insights/index.html

Çok Uluslu Organizasyonlar

Davranışsal İlgörü çok uluslu organizasyonların da faydalandığı bir alandır. Çok uluslu organizasyonlardan bu alanda faaliyet gösterenlerden bazıları Mind, Behavior, and Development Unit (eMBed) – Dünya Bankası¹⁵, The Joint Research Centre (JRC) – Avrupa Komisyonu¹⁶, Behavioural Insights at the United Nations – Birleşmiş Milletler¹⁷, Behavioural Insights OECD¹⁸ gibi organizasyonlardır.

Bünyesinde Davranışsal İlgörü Birimi Bulunduran Özel Şirketler

Davranışsal ilçörü danışmanlığı hizmeti almanın yanı sıra / haricinde, kendi bünyesinde bir davranışsal ilçörü birimi bulunduran şirketlerin başında Google, Walmart, Maritz ve Uber gelmektedir. Bu şirketlerin yanı sıra AirBnb, Amazon, Netflix ve Facebook gibi şirketlerin de bu alanda çalışmaları olduğu bilinmektedir. Bünyesinde davranışsal ilçörü birimi bulunduran şirketlerin tam listesi EK 2’de yer almaktadır.

Kanıtı Dayalı Davranışsal Kamu Politikaları Oluşturmak

Davranışsal ilçörü, etkin kamu politikaları tasarlama konusunda faydalı bir araçtır. Bu aracın büyük ölçeklerde verimli kullanımı için genel yaklaşım “kanıtı dayalı tasarım” oluşturmaktır. Politika yapımcıların kanıtı dayalı davranışsal ilçörü müdahaleleri tasarlamaktayken faydalandıkları araçların en önemlilerinden ilki, Rastgele Kontrol Deneyleridir (Randomized Control Trials – RCTs). Rastgele kontrol deneyleri A/B Testine benzer deneyler olup rastgele seçilmiş, biri kontrol biri deney grubu olan iki grup üzerinde uygulanan aynı müdahalenin reel etkisini görmek amacı ile yapılan deneylerdir. Rastgele kontrol deneylerinde karşılaşılan en önemli sorunlardan biri, rastgeleliği sağlamak olarak karşımıza çıkmaktadır; zira istatistiksel yorumlama için yeterli sayıda rastgele denek seçmek ve deney ortamını yeterli istatistiksel açıklama gücünü (*statistical power*) sağlayacak şekilde tasarlamak gerekmektedir. Rastgele kontrol deneylerinde karşılaşıma ihtimali yüksek olan bir diğer sorun da, Hawthorne Etkisi olarak bilinen, deney altındaki insanların, deneyde olduklarının bilinci ile hareket etmeleri sonucu doğan istatistiksel sapma olabilmektedir. Grupların yeterli temsiliyeti sağlayacak şekilde oluşturulmaları, içsel ve dışsal geçerliliğin sağlanması gibi etmenler de (her istatistiki çalışmada olduğu gibi) rastlantısal kontrol çalışmalarında büyük önem taşımaktadır. Özellikle büyük insan gruplarının üzerinde gözlemlenecek olan uygulamaların (örneğin bir ülkenin bütün bölgelerinde faaliyete konulacak bir kamu politikasının) tasarlanmasında, bu tür sapma ve hatalar büyük etkiler yaratabilir.

Dünya üzerindeki pek çok kurum ve kuruluş davranışsal politikaları hayata geçirmede aşağı yukarı benzer yöntemler ve süreçler kullanmaktadır. Tasarlanan müdahalelerin etkinliği de

15 <http://www.worldbank.org/en/programs/embed>

16 <https://ec.europa.eu/jrc/en/research/crosscutting-activities/behavioural-insights>

17 <http://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/development-impact/behavioural-insights-at-the-united-nations—achieving-agenda-203.html>

18 <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/behavioural-insights.htm>

benzer yaklaşımlarla ölçülmektedir. Genel anlamda, oluşturulan (davranışsal) politikaların nasıl değerlendirildiğini ortaya koymak amacıyla Cambridge Üniversitesi'ne bağlı çalışan Politika Araştırma Grubu tarafından hazırlanan Politika Değerlendirme Endeksi (Policy Research Group, 2016, s. 20) göz önüne alınabilir.

Tablo 1. Politika Değerlendirme Endeksi

<i>0. Teori önerilir</i>	Kavram, bilimsel bağlamda önerilmekle birlikte, deneysel olarak henüz doğrulanmamış bir teori halindedir.
<i>1. Olası sorun önerilir</i>	Olumlu ya da olumsuz – konuyu açıklayabilmek amacıyla araştırmalar yapılır.
<i>2. Sorun tanımlanır</i>	Konuyu, problemi, fırsatı belirtmek için yeterli kanıt elde edilmeye çalışılır.
<i>3. Konu anlaşılır</i>	Disiplin genelinde / özelinde, standarda yakın seviyede, konuyu geniş şekilde tanımlayan tutarlı ve sağlam bir çalışma yapılır.
<i>4. Yaklaşımda fikir birliği</i>	Konuyu değerlendirmek, ölçmek ve analiz etmek için disiplin genelinde / özelinde, uygun yöntemler konusunda fikir birliğine varılır.
<i>5. Kanıt üzerinde fikir birliği</i>	Standartlaştırılmış yaklaşımlar kullanarak, konunun yorumları ve uygulamaları üzerinde tutarlı bir anlaşmaya varılır.
<i>6. Müdahale test edilir</i>	Sorun, gerekli iyileştirmeleri yapmak ve olumsuzlukları azaltmak için yeterince anlaşılır hale getirilir.
<i>7. Müdahale onaylanır</i>	Kontrollü veya niş bir ortamda, müdahale iyi bir sadakat ve etkinlik ile sonuçlanmıştır.
<i>8. Müdahale yaygın şekilde onaylanır</i>	Müdahale, tek bir grup veya konunun ötesinde, gerçek yaşam şartlarında da başarılı şekilde değerlendirilebilir hale gelir.
<i>9. Müdahale uygulamaya alınır</i>	Müdahalenin sonuçları, ilk amaç veya hedef grubun ötesindeki uygulamalar için de çeşitli bağlamlar dâhilinde kullanıma alınır.
<i>10. Müdahalenin etkisi doğrulanır</i>	Uygulama, ölçeklendirme ve değerlendirme, çeşitli gruplar ve ortamlarda, sonuçların yakınsak yorumlanmasıyla birlikte yaygın olarak kurulu hale getirilir.

Kaynak: Insights for Impact, The Annual Report of the Policy Research Group (s. 20).

Politika Değerlendirme Endeksi, kanıta dayalı kamu politikalarını objektif olarak değerlendirmek amacı ile oluşturulmuş, 10 adımdan meydana gelen metodolojik bir araçtır. Endeks, teori önerilmesi aşamasından müdahalenin etkisinin doğrulanmasına kadar tüm süreçleri metodolojik olarak ele almaktadır.

Bir Politika Aracı Olarak Davranışsal İçgörü: Birleşik Krallık Örneği

Dünyada resmi olarak faaliyete geçen ilk davranışsal içgörü birimi, Temmuz 2010'da Birleşik Krallık bünyesinde kurulan Davranışsal İçgörü Takımıdır. Birimin hâlihazırdaki hissedarları; birim çalışanları, Birleşik Krallık Hükümeti ve Nest'dir. Birimin amaçları:

- “Kamu hizmetlerinin daha düşük maliyetli ve vatandaşlar için kullanımının daha kolay hale getirilmesi,
- Politikaya ve mümkün olan her alana, daha gerçekçi bir insan davranışı modeli uyarlayarak sonuçların iyileştirilmesi,

İnsanların “kendileri için daha iyi seçimler yapmalarını sağlamak” şeklinde özetlenmektedir (Behavioural Insights Team, 2018). 2010 yılında 7 kişi ile çalışmalarına başlayan Davranışsal İçgörü Takımı, hâlihazırda 150’den fazla çalışana sahip bir grup olup, Birleşik Krallık’ın da sınırlarını aşan grubun çalışmaları bulunmaktadır. Merkezi Londra’da olan birimin Manchester, New York, Singapur ve Sidney’de de ofisleri bulunmakta, aynı zamanda dünyada pek çok kurum ve kuruluşa da danışmanlık hizmeti vermektedir. Grubun geliri toplam 14 milyon sterline ulaşmış olup, bu gelirin %40’i denizaşırı ülkelerden gelmektedir (The ‘Nudge Unit’: The Experts That Became a Prime UK Export, 2018).

Davranışsal İçgörü Takımı, kurulduğu günden bu yana oldukça faydalı projelere imza atmış olmakla birlikte; birimin şu ana kadarki en faydalı görülebilecek çalışmalarını şu şekilde vermek mümkündür:

- **Eğitim:** Benzer altyapıdan gelen öğrencilerden düşük seviyeli okullarda okuyan öğrencilere gönderilen mektup yardımı ile bu okullardan gelip en iyi üniversitelere kabul alan öğrenci sayısında %34 artış sağlanmıştır.
- **Ulusal Sağlık Sistemi:** Pratisyen hekim başvuru sistemindeki pop-up uygulaması ile sistemdeki “kapasite fazlası rezervasyon” azaltılmış, böylelikle bekleme sürelerinde %38’lik azalma sağlanmıştır.
- **Kamu maliyesi:** Metin mesajı hatırlatmalarının ardından, Meksika’da 750.000 işletmede uygulanan müdahale sonucunda vergi beyan oranlarında % 37’lik bir artış sağlanmıştır (The ‘Nudge Unit’: The Experts That Became a Prime UK Export, 2018).

Bir Politika Aracı Olarak Davranışsal İçgörü: Amerika Birleşik Devletleri Örneği

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’nin o dönemdeki Başkanı Barack Obama’nın, 15 Eylül 2017 tarih ve 13707 sayılı direktifinin (The White House, Office of Press Secretary, 2015a) ardından kurulan Beyaz Saray Sosyal ve Davranışsal Bilimler Takımı, hükümetler nezdinde kurulan davranışsal içgörü birimlerine güzel örneklerden biridir. 15 Eylül 2015’te verdiği demeçte zamanın ABD Başkanı Barack Obama, davranışsal içgörü birimi hakkındaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Davranış bilimleri ışığında, elde edilen içgörülerini uygulamak, devletimizi, hizmetlerin daha etkin ve verimli sunulması, temiz enerji ekonomisine geçiş, işçilerin daha iyi işler bulması, eğitimde fırsat eşitliğinin yakalanması ve daha uzun daha sağlıklı yaşama gibi pek çok alanda 21. Yüzyıla taşıyacaktır (The White House, Office of Press Secretary, 2015b).

Tablo 2. Beyaz Saray Sosyal ve Davranışsal Bilimler Takımı Bünyesinde Yapılan Önemli Politika Sorunları ile İlgili Yapılan Davranışsal İlgörüye Dayalı Projeler

Hedef Politika Alanı	Hedef Alanda Gerçekleştirilen Projeler
Emeklilik Güvencesinin Artırılması	Otomatik kayıt, aktif seçim ve e-posta istemleri vasıtası ile emeklilik güvencesinin artırılması. Vergi zamanında yapılan taleplerle işyeri tasarruf planlarına erişimi olmayan işçiler için myRA ¹⁹ kaydını teşvik etmek. Sosyal Güvenlik emeklilik haklarının ne zaman talep edileceğine dair bilgilendirilmiş kararlar vermek suretiyle kamuya daha iyi bilgi sunarak yardımcı olmak.
Ekonomik Fırsatların Geliştirilmesi	Düşük gelirli çocukların, genişletilmiş otomatik kayıt ve uygulama sürecindeki iyileştirmeler yoluyla, ücretsiz veya indirimli fiyatta okul yemeklerine erişmelerini ve muhafaza etmelerini sağlamak. Hedeflenen sosyal yardım yoluyla aile çiftliklerine kredi erişimini genişletmek.
Üniversiteye Erişilebilirliğin Artırılması	Öğrenci kredisi borçlularına yardım etmek. Uygun fiyatlı geri ödeme planlarını seçerek ve planlanmış olanlar arasında yıllık yeniden sertifikasyonu teşvik ederek borç yönetimi sağlamak. Borçluların temerrüde düşmesi, borçlanmayla karşılaşmaların sonuçlarına dikkat çekerek ve borç alanlara çağrıda bulunarak kredilerini rehabilite etmeye teşvik etmek. Veri eşleştirme ve kolaylaştırılmış uygulama süreçleri yoluyla engelli bireyler için öğrenci borç yükünün azaltılması.
İklim Değişikliği ile Mücadele	Aktif seçimler ve diğer karar destek araçlarıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının tüketici tarafından benimsenmesi. Bilim insanlar olmayan kişiler için de iklim değişikliği ve iklim örüntülerinin anlaşılmasını geliştirmek
Ceza Adaleti Reformunun Desteklenmesi	Bireylerin serbest bırakılmadan önce ve sonra atması gereken somut adımları belirten bir el kitabı geliştirerek, topluluğa yeniden entegre olmalarını sağlamak. Kolluk kuvvetleri ile hizmet ettikleri topluluklar arasındaki güveninin güçlendirilmesi
İş Arayanlara Destek Sağlanması	İşsizlere yardım etmek amacı ile işsizlik sigortasından yararlanma şeklindeki değişikliklerle onları daha hızlı bir şekilde işe geri döndürmek. İşçiler için işgücü piyasası sonuçlarını etkin bir şekilde desteklemek için modern iş ve beceri veri platformlarının geliştirilmesini kolaylaştırmak.
Ailelerin Sağlık Sigortası Almasının ve Sağlıklı Kalmasının Desteklenmesi	Aerodinamik plan sunum ve karar destek araçlarıyla sağlık sigortası planı seçiminin desteklenmesi. Kanıt temelli iletişim yoluyla içme suyunda kurşun bulunduğu ailelerin sağlık risklerinden korunmasına yardımcı olunması. Gıda taşıma güvenlik etiketinin yeniden tasarlanmasıyla gıda kaynaklı hastalık risklerinin en aza indirilmesi. Formun yeniden tasarımı, metin mesajı hatırlatmaları ve kişiselleştirilmiş danışmanlık yoluyla dünya çapında çocuk ve anne-sağlık konularına hitap etmek
Federal Hükümet Operasyonlarının Etkinliğini ve Verimliliğinin Artırılması	Zamanında, basitleştirilmiş bildirimler yoluyla iade edilebilir vergi kredilerine uygun katılımın teşvik edilmesi. Yeni bir mesleki gelişim aracıyla Federal yönetim performansının güçlendirilmesi.

Kaynak: Policy Making with Behavioral Insight (Mousavi & Kheirandish, 2017, s. 2).

Beyaz Saray Sosyal ve Davranışsal Bilimler Takımı bünyesinde, tabloda yer alan, emeklilik güvencesinin artırılmasından iklim değişikliği ile mücadeleye değin pek çok politik sorunla ilgili yapılan davranışsal müdahalelerin, oldukça olumlu sonuçlar verdiği görülmektedir.

19 “The myRA”, “Benim Emeklilik Hesabım (my Retirement Account)” isimi bir program olup 17 Eylül 2018 tarihinde sona ermiştir.

Bir Politika Aracı Olarak Davranışsal İçgörü: Türkiye Örneği

Davranışsal içgörü, Türkiye’de Kasım 2017 tarihinden itibaren kamu politikalarında uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye’de kurulan ilk resmi Davranışsal Kamu Politikaları birimi Ekonomi Bakanlığı bünyesinde kurulmuş olup, başkanlık sistemine geçişle birlikte hâlihazırda Ticaret Bakanlığı bünyesinde “Türkiye Davranışsal Aksiyon Takımı” adı altında faaliyetlerine devam etmektedir. Türkiye Davranışsal Aksiyon Takımı, kuruluşu ile birlikte ilk olarak kolaydestek.gov.tr projesini hayata geçirmiş olup, proje hâlihazırda halen devam etmektedir. Kolay Destek, Ticaret Bakanlığı tarafından sunulan 14 farklı desteğin daha kolay ve anlaşılır biçimde sunulmasını amaçlayan bir internet sitesidir. Proje kapsamında ilk etapta iki farklı deney tasarlanmış ve kolaydestek.gov.tr sitesinin tasarımı deney sonuçlarına göre şekillendirilmiştir²⁰. Davranışsal Aksiyon Takımı, OECD, Dünya Bankası, eMBED²¹ ve BIT²² ile uluslararası işbirliği faaliyetleri de yürütmektedir.

Davranışsal İçgörü ile İlgili Eleştiriler

Kamu politikalarında davranışsal içgörü kullanımı devletler başta olmak üzere pek çok kurumsal yapı ve kişilerce benimsense ve desteklense de, devletin bu tür araçları politika yapımında kullanmasına karşı çıkan pek çok görüş de bulunmaktadır. Bu karşıt görüşlerin pek çoğunun en önemli argümanlarından biri, devlet eli ile uygulamaya konulan davranışsal içgörü uygulamalarında devletin, vatandaşa bir bakıcı gibi davranması, vatandaşı kendi kararlarını vermekten aciz, koruyup kollanmaya muhtaç bir çocuk gibi görmesi anlamı taşıdığı düşüncesidir. Buna göre bu tür uygulamalar bir anlamda “totaliterlik”tir –ki kamu politikalarında davranışsal içgörü kullanımı bazı eleştirilerde “yumuşak totaliterlik” (soft totalitarianism) olarak da geçmektedir. Örneğin Mark Tapson (2013) dürtme ile ilgili bir yazısında yumuşak totaliterlik kavramını sıkça kullanmakta ve dürtmeyi bir tür sosyal mühendislik olarak tanımlamaktadır. Davranışsal içgörü kapsamında kullanılan (ve bir tür oksimoron olarak da görülen) “liberter paternalizm” ya da “özgürlükçü babacılık” tabirlerinin de bir nevi bu düşüncüyü yansıttığı düşünülebilir.

Devletin varlık sebebi kamudur. Kamuyu oluşturan her birey de – belli sınırlar dâhilinde – özgürdür. Davranışsal içgörü uygulamaları bireysel karar verme inisiyatifi bireyin elinden almaz. Bireyin karar verme özgürlüğünü elinden almadığı gibi, bu uygulamalar yalan ya da manipülasyon da içermemelidir. Birey seçim yaparken tamamen özgürdür. Seçeneklerin ve sonuçların farkındadır. Amaç, bireyin karar verme özgürlüğünü kısıtlamaksızın bireye, toplumun ya da kendisinin refahını artıracak yönde karar almasına –daha çok – imkân vermek ve bireyi bu yönde özendirmektir.

Davranışsal içgörünün kamu politikalarında kullanılması ile ilgili bir başka eleştiri, hükümetlerin de tıpkı bireyler gibi yanlış karar ya da uygulamalar yapabileceği olasılığıdır. Hükümetler de (benzer şekilde, kurumlar, örgütler ve bunlar gibi birden fazla insandan mürekkep topluluklar da) hata yapabilir, ekonomik kriz ya da uluslararası krize yol açabilecek yanlış kararlar alabilir ve daha pek

20 Bakanlık tarafından yürütülen bu çalışma ile ilgili detaylar kamuya açık olmadığı için bu makale kapsamında paylaşılmamıştır.

21 Bkz.The Mind, Behavior, and Development Unit, <http://www.worldbank.org/en/programs/embed>

22 Bkz.Behavioral Insights Team

çok tartışmalı ve/veya yanlış uygulamalarda bulunabilirler. Ancak, devlet politikalarında tek ya da mutlak bir doğru –çoğu zaman – yoktur. Hükümetlerin işleyişinde, genel olarak, iyi yönetim ya da kötü yönetimden söz edilebilir, yönetişim ilkelerinin ne kadar doğru uygulandığı tartışılabilir ve hatta hükümetin gerçekten yanlış uygulamalarda bulunması (rüşvet, yolsuzluk vb. gibi) da söz konusu olabilir. Ancak tüm bireyler tarafından, objektif anlamda değerlendirilerek “mutlak doğru” olarak nitelendirilmiş bir yönetim şekli yoktur. Bu sebeple tüm dünya üzerinde, monarşi, otokrasi, kapitalizm, komünizm vb. pek çok sistem uygulamadadır ve bu sistemler varlığını sürdürmektedirler. Ayrıca, gerek ulusal gerekse uluslararası anlamda devlet politikalarında karar alma mekanizmalarını etkileyen makro ve mikro sayısız faktör bulunmaktadır. Dolayısıyla, hükümetlerin, ekonomik krizleri önceden tahmin edip buna uygun şekilde önlem almaları, uluslararası ilişkileri kontrol ve takip ederek yüzde yüz doğrulukta strateji üretmeleri oldukça zordur. Hepsinden de önemlisi, “devletin kendisi bu tür kötü veya yanlış(!) kararlar alırken vatandaşın kararını iyileştirmeye çalışması yanlışır” argümanı, açıkça bir kusurlu akıl yürütmedir (*fallacy*). Devlet yönetimleri de hata yapabilir ama şu bir gerçektir ki kolektif akıl, bireysel akıldan daha üstündür.

Kamu politikalarında davranışsal içgörünün kullanımı ile ilgili bir diğer eleştiri ise deney ve müdahaleler konusunda gelmektedir. Küçük evrenlerde test edilen davranışsal müdahalelerin daha büyük insan gruplarında ya da kamu üzerinde tatbikinin beklenmedik sonuçlar doğurabileceği ihtimali, bu eleştirinin altında yatan temel etmendir. Bu eleştirinin –düşük de olsa – haklılık payı olmakla birlikte, eleştiri alternatif bir çözüm yolu da sunmamaktadır. Genellikle, bilimsel olsun ya da olmasın, herhangi bir yeniliğin yapılabirliği öncelikle küçük ölçeklerde test edilir. Üretimde, bilimsel çalışmalarda ve büyük yatırımlarda da yeni araç, ürün, uygulama ve deneyler daha küçük boyutlarda, evrenlerde, hacimlerde test edilirler. Dolayısıyla davranışsal içgörü müdahalelerinin de daha küçük evrenlerde test edilerek test sonucunda çıkan verilere göre daha büyük evrenlerde uygulanması, hâlihazırdaki en mantıklı ve uygulanabilir yöntem gibi görünmektedir.

Davranışsal içgörü ile ilgili diğer eleştiriler ise, davranışsal içgörünün manipülatif olduğu, kişinin seçeneklerini yok ettiği, müdahalelerde bireylere vatandaş gibi değil de tüketici gibi davranıldığı, küçük problemleri çözmekte başarılı olabileceği; ancak iklim değişikliği, yoksulluk gibi büyük problemlere çözüm olamayacağı gibi eleştirilerdir.

Sunstein, *Neden Dürtme: Liberter Paternalizmin Politikası* (2014a) isimli kitabında, kamu politikalarında davranışsal içgörü kullanımında dikkat edilmesi gereken bazı unsurları ele alır. Sunstein bu unsurları; şeffaflık, manipülasyon riski ve sistem 1 tipi düşüncenin meşruiyeti (s. 144) olmak üzere üç maddede ele almakta, yasadışı motivasyonlar ile yumuşak paternalizm arasındaki ilişkinin de sorgulanması gerektiğini belirtmektedir. Sunstein'in bu konudaki düşüncelerini özetlemek gerekirse; hükümetler, davranışsal içgörüyü politika pratiklerinde uygularken mümkün olduğunca şeffaf davranmalı, bireylerin, uygulanan paternistik uygulamanın aksine davranma ihtimal ve haklarını da önemsemelidir. Birey, kendisine zararlı ya da daha az yararlı olacak seçeneği seçme özgürlüğüne de sahip olmalıdır. Hükümetlerin uyguladığı davranışsal içgörü pratikleri için bir kontrol mekanizması olması bu anlamda faydalıdır. Sunstein (2014a), sistem 1 tipi düşünceler hakkındaki görüşlerini de şu şekilde ifade eder (s. 154): “Paternalizmin bazı çeşitleri, insanları,

insanlar tamamen rasyonel olsalardı izleyecekleri yönde hareket ettirir. Paternalizm – yumuşak ya da sert – ‘sözde rasyonellik’ yaratır”.

Aynı çalışmasında Sunstein insanların hayatlarından mutluluk duyma sebeplerinin Sistem 1 olduğunu belirtir. İnsanlar zararlı olduğunu bilseler de abur cubur yer, alkol ya da tütün gibi maddeler kullanır, zira rasyonel karar veren sistem 2 olsa da zevkli kararlar veren de sistem 1’dir ve hiçbir kuvvetin insanı bu zevkten mahrum etmeye hakkı yoktur.

Sunstein’in, dürtme bağlamında, John Stuart Mill’in “Zarar İlkesi”ne bakış açısı da incelenmeye değerdir. Zarar İlkesi’ne göre, kişiler başkalarına zarar vermemek koşulu ile istediklerini yapabilmeye özgürlüğüne sahiptirler. Sunstein (2014a), bu konudaki düşüncelerini şu şekilde dile getirmektedir:

... Zarar İlkesi, belirli ilaçları almadan önce insanların reçete alması, çalışanların (kendi rızaları olsa dahi) güvenli olmayan işyerlerinde çalışmasını yasaklayan ve gıda güvenliğini teşvik edenler de dâhil olmak üzere pek çok yasa ve düzenleme hakkında ciddi şüpheler doğurmaktadır. Tüm bu durumlarda, insanlar üzerinde, insanların kendi yararını sağlamak amacı ile güç kullanılır. Sonuç olarak, insanlar kendi bedenleri ve zihinleri üzerinde tamamen egemen değildirler. (s. 4)

Davranışsal İçgörü ve Etik

Davranışsal İçgörü, dürtme, seçenek mimarisi, liberter paternalizm ve benzer kavramlar hayat buldukları andan itibaren pek çok –özellikle de etik açıdan – eleştirilen kavramlar olmuşlardır.

Sunstein (2014b) “Dürtmenin Etiği” isimli makalesinde temel olarak aşağıdaki argümanları savunmaktadır:

1. Seçenek mimarisine veya dürtmeye itiraz etmek anlamsızdır. Seçenek mimarisinden kaçınılamaz. Doğanın kendisi bir seçenek mimarıdır, hava durumu da, görünmez eller de. Kaçınılmaz olarak özel sektör de seçenek mimarıdır, hükümetler de. Belirli dürtmelere itiraz etmek mantıklıdır, ancak dürtmeye genel olarak itiraz etmek mantıklı değildir
2. Bu bağlamda, etik soyutlamalar (örneğin, özerklik, haysiyet ve manipülasyon hakkında) ciddi bir karışıklık yaratabilir. İlerlemek için bu soyutlamalar somut uygulamalarla anlamlandırılmalıdır. Dürtme ve seçenek mimarisi çeşitli biçimlerde ele alınabilir ve etik itirazlar spesifik olarak bir biçim üzerinden yürütülmelidir
3. Eğer kılavuzumuz refah ise, etik nedenlerle daha çok dürtme yapılması gerekir.
4. Eğer özerklik bizim kılavuzumuz ise, burada da etik gerekçelerle daha fazla dürtme gerekir.
5. Seçenek mimarisi, haysiyet ya da öz-yönetimden ödün vermemelidir, vermesi de gerekmez.
6. Bazı dürtme uygulamaları, seçenek mimarisinin yasadışı noktalara temas etmesi sebebi ile tartışmaya açıktır. Sonuçları meşru olduğunda ve dürtme uygulamaları tamamen şeffaf ve kamu denetimine tabi olduğunda, inandırıcı bir etik itirazın gelmesi olasılığı daha düşüktür.

7. Bununla birlikte, iyi bir amaç taşıyan ancak manipülatif özellik de taşıyan müdahaleler olması durumunda, etik itirazlar söz konusu ise, özellikle de kişilerin rızası yok ise, bu tür uygulamalar özerkliği ve onuru zedeleyebilir. Hem kavram hem de manipülasyon pratiğinin dikkatle yapılmasını gerekir. Manipülasyon kavramının bir çekirdeği ve bir çevresi vardır; bazı müdahaleler merkeze, bazı müdahaleler çevreye uyarken diğerleri her ikisinin de dışında kalır. (s. 1)

Kanıtı Dayalı Politikalar Gerçekten Mümkün Müdür?

Davranışsal İlgörü müdahalelerinin kanıtı dayalı olması pek çok açıdan faydalı ve verimli olsa da kanıtı dayalı müdahalelerle ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar da bulunmaktadır. Öncelikle, politika yapımcıların da (insan olmasından hareketle), veriler kanıtı dayalı olsa bile, içine düşebilecekleri yanlışlar, hatalar, kestirmeler vb. bulunabilir. Raphael Hogarth, Temmuz 2018'de yayınlanan, Birleşik Krallık Davranışsal İlgörü Birimi (UK the Behavioural Insights Team) raporu ile ilgili gazete yazısında, kanıtı dayalı politika oluşturmayı “boş bir hayal” olarak nitelendirmektedir.. Hogarth, bu düşüncesini politikacıların, onaylama/doğrulama önyargısı (*confirmation bias*), aşırı özgüven yanlışlığı (*overconfidence bias*) ve benzeri yanlışlıklara sahip oldukları savı ile desteklemekte; veriler her ne kadar kanıtı dayalı olsalar da, politikacıların bu verileri görmek istedikleri şekilde gördüklerini ve yorumladıklarını (onaylama/doğrulama yanlışlığı), kendi değerlendirme ve kanıtlarına olması gerekenden fazla güvendiklerini (özgüven yanlışlığı) belirtmektedir (2018). Bu etkenler de politika yapımcıların verdikleri kararları hatalı ve riskli hale getirebilmektedir.

Hogarth aynı yazısında, politika yapımcıların kanıtı dayalı karar verirken kendilerine şu soruyu sormaları gerektiğini belirtir: “Eğer bu çalışma tam tersi sonuçları gösterir bir çalışma olsa idi, bu politika ile ilgili aynı sonuca ulaşır mıydım?”. Hogarth, politika yapımcıların fikir değiştirmekte beis görmemesi gerektiğinin (fikir değiştirmek, bir politikacı için her ne kadar zor ve zaman zaman yıpratıcı olsa da) altını çizmekte ve yeni bilgiler ışığında karar vermenin ve kötü seçeneklere saplanıp kalmamanın öneminden bahsetmektedir (2018).

Hogarth'ın eleştirisi ve önerileri, davranışsal ilgörünün politika aracı olarak kullanılması anlamında oldukça önemlidir. Politika yapımcıların da insan olduğu ve insana özgü yanlışlıklara açık olduğu göz önünde bulundurulursa, bu eleştirisi ve öneriler daha çok anlam ifade eder. Özellikle Hubris Sendromu'ndan muzdarip yöneticilerde, politikaların (kanıtı dayalı olsa dahi) kusurluluk oranı artabilir.

Davranışsal İlgörü Kullanımının Maliyeti ve Getirisi

Davranışsal İlgörü Uygulamalarının, özellikle de ülkelerdeki davranışsal ilgörü birimlerinin tasarladıkları ve hayata geçirdikleri müdahalelerin maliyeti ve getirisi çoğunlukla raporlanmaktadır. Yayınlanan pek çok raporda, ülkeler ve/veya birimler bazında yapılan çalışmaların getirilerini görebilmek mümkün olabilmektedir. Doğal olarak, davranışsal ilgörü uygulamalarının yatırım karlılığının (ROI) ve/veya sosyal faydasının yüksek olması beklenmektedir.

Hükümetlerin davranışsal ilgörü uygulamalarına yatırım yapmalarının finansal (ve diğer) açıdan faydalarını kantitatif olarak ölçmek amacı ile pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalardan en

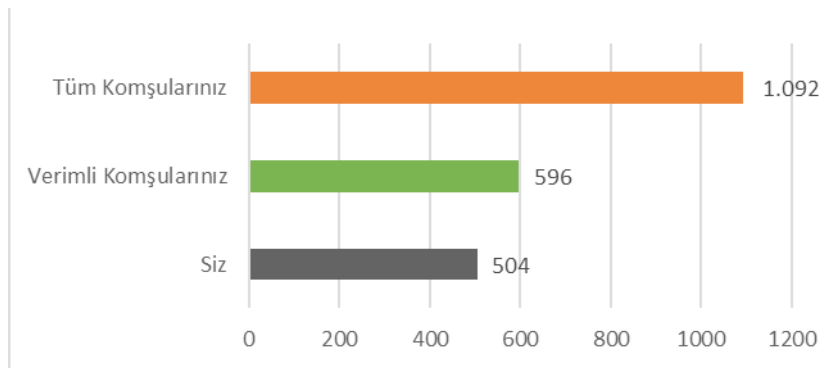
önemlilerinden biri Shlomo Benartzi ve arkadaşları (2017) tarafından, Birleşik Krallık Davranışsal İlgörü Ünitesi (The Behavioural Insights Team) ve ABD Sosyal ve Davranışsal Bilimler Takımı (Social and Behavioral Sciences Team) raporları üzerinde yapılmış “Hükümetler Dürtmeye Daha Fazla Yatırım Yapmalı Mıdır?” isimli çalışmadır. Çalışmada, her iki davranışsal içgörü biriminin odak çalışmaları üzerinde bir araştırma yapılmış, araştırma sonucunda kantitatif verilere ulaşılarak davranışsal içgörü uygulamalarının getirisi belirlenmiştir. Kantitatif çalışma yapılan temel alanlar şunlardır:

- Emeklilik Tasarruf Oranları
- Üniversite Kayıt Oranları
- Enerji Korunumu
- Grip Aşısı

Çalışmada (Benartzi ve diğerleri, 2017) pek çok nicel veri yer almakla birlikte, davranışsal içgörü kullanımının yatırım karlılığı açısından değerlendirilmesine bir örnek vermek gerekirse; enerji konusunda yapılan bir davranışsal içgörü uygulamasında, bağımsız bir şirket tarafından tüketici hanesine periyodik raporlar gönderilmiş, bu raporlarda bahis konusu hanenin komşularına kıyasla ne oranda elektrik tükettiği belirtilmiş ve enerjiyi korumak için neler yapılabileceği konusunda haneye bilgiler verilmiştir. Hunt Allcott (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışma göstermiştir ki, yapılan bu müdahale ile ortalama enerji tüketiminde %2 düşüş sağlanmış, derginin maliyeti (dergi başına) 1 dolar civarında gerçekleşmiş, her 1 dolar harcamaya karşılık da 27,3 kWh elektrik tasarrufu sağlanmıştır.

Komşu Karşılaştırması

Geçen ay, komşularınızın kullandığından %15 daha az elektrik kullandınız.

Şekil 3. Ev Enerji Raporu: Sosyal Karşılaştırma Modülü (Allcott, 2011)

Yapılan çalışma sonucunda yapılan seçici ve sistematik hesaplamalar, davranışsal içgörü/dürtme etkisinin geleneksel araçlara göre daha fazla olduğunu göstermektedir (Benartzi, ve diğerleri, 2017).

Bununla beraber, geleneksel politika araçlarını tamamen terk etmek gibi bir sonuca ulaşmak da anlamsız olur. Davranışsal içgörü uygulamaları etkin, verimli, büyük oranlarda ekonomik ve sosyal fayda sağlama kapasitesi olan uygulamalardır. Bu aracın, geleneksel politika araçlarına ek olarak kullanılmasında fayda vardır.

Benartzi vd. (2017), bu çalışma sonucunda üç öneride bulunmaktadır:

- Birincisi, hükümetlerin içinde ve dışında, geleneksel politikaları desteklemek için davranışsal içgörü ışığında yapılandırılmış politikalara daha fazla yatırım yapılmalıdır.
- İkincisi, davranışsal içgörü birimleri ve davranışsal içgörü kullanan diğer örgütler, veri ve bilgiyi (örneğin, merkezi bir depo yoluyla) paylaşmalı ve birbirlerinden öğrenmelerini en üst düzeye çıkarmaya yönelik çabaları koordine etmelidir. Bu anlamda, başarısız uygulamaları raporlamak ve izlemek, başarılı uygulamaları raporlamak ve izlemek kadar önemlidir.
- Üçüncüsü, davranış bilimcileri, diğer mevcut politika araçlarıyla karşılaştırıldığında, davranışsal içgörü müdahalelerinin etkisini ölçmek için (ve hangi müdahalelerin en iyi şekilde çalıştığını öğrenmek için) çalışmalarında göreceli etkinliği ölçmelidir (s. 1052).

Cass R. Sunstein, BX2018 konferansında²³ yaptığı konuşmada dürtmenin (nudging) sahip olması gereken beş özelliği şu şekilde özetlemiştir:

- Dürtmenin, insanların değer ve menfaatleri ile tutarlı olması gerekir.
- Dürtme sadece meşru amaçlar için yapılmalıdır.
- Bireysel hakları ihlal etmemelidir.
- Şeffaf olmalıdır.
- İnsanların rızası olmadan insanlardan herhangi bir şey almamalıdır.

Davranışsal İçgörü, insan haysiyetine uygun olmadığı, fazla paternalistik olduğu, manipülasyon özelliği taşıdığı ve buna benzer eleştiriler²⁴ olsa da, davranışsal içgörü uygulamaları ile elde edilen faydalar sebebiyle bu alan her geçen gün daha fazla destek bulmaktadır.

Sonuç

Davranışsal içgörü, Thaler ve Sunstein'in dürtme teorisini ortaya koymasından itibaren büyük bir ivme ile gelişen ve sadece teoride kalmayıp pratikte de pek çok uygulamaya temel oluşturan bir kavramdır. Davranışsal içgörü müdahalelerinin sayısı dünya genelinde hızla artarken, davranışsal içgörü felsefesine ve müdahalelerine ilişkin pek çok eleştiri de gelmektedir.

Davranışsal içgörü kavramı çerçevesinde sıklıkla kullanılan dürtme, seçenek mimarisi, yumuşak paternalizm, liberter paternalizm ve benzer kavramlara açıklık getirilmesi, bu kavramların Türkçeye kazandırılması açısından önem taşımaktadır. Bu noktada şunu belirtmekte de fayda vardır ki, bu makalede, yabancı literatürde yer alan “nudging”, “choice architecture”, “liberter paternalizm” gibi

23 BX2018, New Frontiers in Behavioural Insights, Sidney

24 Bu eleştirilere karşı yapılan savunmalar da mevcuttur.

kavramlara sırasıyla “dürtme”, “seçenek mimarisi”, “liberter paternalizm/özgürlükçü babacılık” gibi Türkçe karşılıklar uygun görülmüş olmakla birlikte, bu kavramların dilimize kazandırılması anlamında, Türk Dil Kurumu’nun bir çalışma yapması da faydalı olacaktır.

Davranışsal içgörü alanında dünya çapında bu alanda faaliyet gösteren pek çok kurum ve birim bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında, alanda faaliyet gösteren danışmanlık şirketleri, üniversitelere bağlı faaliyet gösteren birimler, devlet kurumları, çok uluslu organizasyonlar ve özel şirketler derlenmiştir. Böylelikle, dünya genelinde Mart 2019 itibarıyla alanda faaliyet gösteren neredeyse mevcut bilgiler ışığında tespit edilebilen tüm birimler toplu halde görülebilmektedir.

Davranışsal içgörünün bir politika aracı olarak kullanımında, dünyanın ilk davranışsal içgörü birimi olma özelliği taşıyan Birleşik Krallık Davranışsal İçgörü Birimi’nin faaliyetleri ve hemen ardından da ABD’de yürütülen çalışmalar öne çıkmaktadır. Bu sebeple her iki ülkede de bu birimlerin nasıl hayata geçirildikleri ve ne tür müdahalelerde buldukları incelenmiştir. Özellikle Birleşik Krallık Davranışsal İçgörü Birimi’nin hâlihazırda dünyada bu alanda yürütülen faaliyetlerin başını çeken birim olduğunu söylemek yanlış olmaz. Zira dünya çapında pek çok hükümet, davranışsal içgörü birimlerinin kurulmasında ve/veya davranışsal müdahalelerin tasarlanmasında bu birimden destek almaktadır. Politika oluşturma konusunda hükümetlerin en çok destek aldıkları bir başka kurum da OECD’nin Davranışsal İçgörü Birimi’dir.

Gerek davranışsal içgörü prensipleri incelendiğinde gerekse de dünyadaki örneklerle bakıldığında, kamu politikalarında davranışsal içgörü kullanımı ile ilgili olarak belirtilebilecek en önemli husus hiç şüphesiz; davranışsal içgörünün, kamu politikalarının şekillendirilmesinde ve uygulanmasında kullanılabilir, yerinde ve etkin şekilde kullanıldığında da oldukça verimli sonuçlar yaratma potansiyeli elde edilebilecek kullanışlı bir araçtır. Bu sebeptir ki, 2017 yılı sonunda Türkiye’de de bir davranışsal içgörü birimi kurulmuştur. Hâlihazırda Türkiye Dürtme Birimi (Nudge Unit) ya da Davranışsal Aksiyon Takımı adı altında faaliyet gösteren bu birim, Ticaret Bakanlığı bünyesinde kurulmuş ve ağırlıklı olarak bakanlığın yönetim ve karar sınırları dâhilinde müdahaleler tasarlayan bir birimdir. Dünyadaki uygulamalar göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye’de de sağlık, eğitim, enerji, finans ve sürdürülebilirlik gibi pek çok alanda, kamu politikaları oluşturulurken, davranışsal içgörünün daha geniş çapta uygulanması faydalı olacaktır.

Türkiye özelinde, davranışsal içgörünün politika alanında uygulanması hususunda iki önemli öneride bulunulabilir. Konuya yerinden yönetim anlayışı ile yaklaşıldığında, Ticaret Bakanlığı’nın yanı sıra diğer bakanlıklar bünyesinde de bir “dürtme birimi” kurulması ya da Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi teşkilat şeması içerisinde doğrudan Cumhurbaşkanı Yardımcısına bağlı kuruluşlar olmak suretiyle “Politika Kurulları”na danışmanlık hizmeti vermek üzere kurmay bir birim ve konum kurmak seçeneği düşünülebilir. Bu durumda bu birimin adının “Türkiye Davranışsal Politikalar Merkezi” olması önerilmektedir.

Kaynakça

- Allcott, H. (2011). Social norms and energy conservation. *Journal of Public Economics* (95), 1082-1095.
- Behavioural Insights*. (2018). *OECD regulatory policy*. 15.11.2018 tarihinde <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/behavioural-insights.htm> adresinden edinilmiştir.

- Behavioural Insights Team. (2018). *Who we are*. behaviouralinsights.co.uk. 17.11. 2018 tarihinde <https://www.behaviouralinsights.co.uk/about-us/> adresinden edinilmiştir.
- Benartzi, S., Beshears, J., Milkman, K., Sunstein, C., Thaler, R., Shankar, M., Tucker-Ray, W., Congdon, W.J., Galing, S. (2017). Should governments invest more in nudging? *Psychological Science*, 28(8), 1041-1055.
- Benson, B. (2016). *Cognitive Bias Cheat Sheet*. 29.11.2018 tarihinde <https://betterhumans.coach.me/cognitive-bias-cheat-sheet-55a472476b18> adresinden edinilmiştir.
- Hansen, P. (2016). The definition of nudge and libertarian paternalism: does the hand fit the glove?. *The European Journal of Risk Regulation*, 7(1), 155-174.
- Hogarth, R. (2018). *Check your bias, it's greater than you think*. thetimes.co.uk. 11.07.2018 tarihinde <https://www.thetimes.co.uk/edition/comment/check-your-bias-it-s-greater-than-you-think-j76qbw86> adresinden edinilmiştir.
- Kahneman, D. (2011). *Thinking fast and slow*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Mousavi, S., & Kheirandish, R. (2017). Policy making with behavioral insight. *Journal of Behavioral Economics for Policy*, 1(1), 41-46.
- OECD. (2019, Mart 26). Behavioural insights. [oecd.org](http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/behavioural-insights.htm). 26.03.2019 tarihinde <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/behavioural-insights.htm> adresinden edinilmiştir.
- Özdemir, Ş. (2017). İkna edici iletişim bağlamında davranışsal icğörü kullanımı: Kamu sağlık politikası alanında bir araştırma (yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul:Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Policy Research Group, E. b. (2016). *Insights for impact, the annual report of the policy research group*. University of Cambridge. Cambridge: Department of Psychology, University of Cambridge.
- SiCPsychology. (2011, 15 Mart). *Inattentional blindness (gorilla in court)* [Video dosyası]. 26.03.2019 tarihinde [youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=y6qgoM89ekM). <https://www.youtube.com/watch?v=y6qgoM89ekM> adresinden edinilmiştir.
- Sunstein, C. (2014a). *Why nudge?: The politics of libertarian paternalism*. New Haven: Yale University Press.
- Sunstein, C. R. (2014b). *The ethics of nudging*. Harvard University's DASH Repository. 01.12.2015 tarihinde https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2526341 adresinden edinilmiştir.
- Sunstein, C. (2015). Nudging and choice architecture: Ethical considerations. *Harvard Law School, Discussion Paper, Preliminary Draft*.
- Svenson, O. (1981). Are we all less risky and more skillful than out fellow drivers? *Acta Psychologica*, 47, 143-148.
- Tapson, M. (2013, Ağustos 13). *The soft totalitarianism of nudging*. frontpagemag.com. 10.07.2018 tarihinde <https://www.frontpagemag.com/fpm/200533/soft-totalitarianism-nudging-mark-tapson> adresinden edinilmiştir.
- Thaler, R., & Sunstein, C. (2008). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. New Haven: Yale University Press.
- The 'Nudge Unit': The experts that became a prime UK export*. (2018). theguardian.com. https://www.theguardian.com/politics/2018/nov/10/nudge-unit-pushed-way-private-sector-behavioural-insights-team?CMP=share_btn_tw adresinden edinilmiştir.
- The White House, Office of Press Secretary. (2015a, September 15). *Executive order – – using behavioral science insights to better serve the American people*. obamawhitehouse.archives.gov. 05.07.2018 tarihinde <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/09/15/executive-order-using-behavioral-science-insights-better-serve-american> adresinden edinilmiştir.
- The White House, Office of Press Secretary. (2015b, September 15). *Fact sheet: President Obama signs executive order; White House announces new steps to improve federal programs by leveraging research insights*. obamawhitehouse.archives.gov. 05.07.2018 tarihinde <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/09/15/fact-sheet-president-obama-signs-executive-order-white-house-announces> adresinden edinilmiştir.

Behavioral Insights as a Public Policy Tool

Şebnem ÖZDEMİR*

Behavioral insights (BI) has become an increasingly used tool by the governments in the world, especially over the last few years. Providing effective, easy to implement and high-yielding applications, behavioral insights can be used in many areas like environment, health, education, energy, finance, social security etc. In this study, behavioral insight practices are to be examined thoroughly, and the usability of behavioral insight as a public policy tool will be scrutinized.

Within the context of this article following questions are studied:

- What is behavioral insights?
- Which countries and which corporations apply BI?
- On which topics can behavioral insights be applied?
- What are the implications of behavioral insights on policy, and what kind of benefits it may provide?
- What kind of criticisms are being made about behavioral insights?

The study is a descriptive study and more of a qualitative nature, and aims to introduce the concepts of behavioral insights, nudging, and libertarian paternalism into Turkish literature. In the first part of the study, the concepts and the background terminology are explained. The history of behavioral insights and establishment of BI units are studied. In the second part of the study, behavioral insight units from around the world are compiled under the titles of: consultancy companies, university affiliated bodies, governmental bodies, multinational organizations, and private companies holding in-house BI units. In the third part of the study, the use of behavioral insights as a policy tool in the UK, USA, and in Turkey is addressed and discussed. In the fourth part of the study, the criticism about BI and ethical considerations are discussed. In the last part of the study, cost / benefit analysis of BI is examined.

* Asst. Prof., Cumhuriyet University, Communication Faculty, Public Relations and Promotion Department, Sivas, Turkey, sozdemir@cumhuriyet.edu.tr, SebnemOzdemirTR@gmail.com

Behavioral insight practices can be done in every field and behavioral insight is a very valuable concept which should be evaluated by the governments, especially in terms of public relations and public policies (Özdemir, 2017, p. 187). Many publications, researches, reports and similar studies published in the last 10 years show that behavioral insights has the ability to bring value-added solutions to many policy problems.

Behavioral insights is an interdisciplinary field fed by many social sciences like economics, social and cognitive psychology, sociology and neuroscience. It can be seen that behavioral insights practices are defined by various names such as nudging, choice architecture, liberal paternalism, both in writing and in practice. It has been known for a long time that human beings do not behave in accordance with economic or social expectations due to their cognitive characteristics. Some of the most important factors affecting human behavior;

- Cognitive misery,
- Heuristics,
- Biases,
- Cognitive Limits

Human beings like to choose; however, given too many options, they may be paralyzed or the rationality of their choices may be reduced. Similarly, people can be too optimistic. For example, a study performed in 1981 shows that two group of students from US and Sweden believed themselves to be safer than the median driver by 88% and 77% respectively (Svenson, 1981, p. 146). Likewise, many companies established – with the hope that they will never bankrupt – bankrupt within a couple of years. According to the data from the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey, in January 2018, 1.571 corporations were established, and 386 corporations winded up (Kurulan Kapanan İşletme Sayısı, 2018).

People often times tend to use heuristics. Stated by Daniel Kahneman (2011) “System 1” thinking is very dominant in decision-making (p. 21). Like heuristics, biased thinking is another issue to be taken into consideration while applying behavioral insights. There are many kinds of biased thinking some of which are consolidated by Buster Benson (2016). In addition, human brain cannot give full attention to all the stimulants most of the time. It tends to miss some of the stimuli, especially in complex environments. Dr. Richard Wiseman’s Invisible Gorilla experiment (SiCPsychology, 2011) represents a good example for “Inattentional Blindness”.

Cass R. Sunstein and Richard H. Thaler (2008) explain nudge as “a nudge, as we will use the term, is any aspect of the choice architecture that alters people’s behavior in a predictable way without forbidding any options or significantly changing their economic incentives” (p. 6). Hansen (2016) describes nudge as “nudge is a function of any attempt at influencing people’s judgment, choice or behaviour in a predictable way that is made possible because of cognitive boundaries, biases, routines and habits in individual and social decision-making posing barriers for people to perform rationally in their own declared self-interests and which works by making use of those boundaries, biases, routines, and habits as integral parts of such attempts (p. 158). Currently there are more than 200

nudge units around the world (OECD, 2019). In addition to the governmental BI units, there are also many consultancy companies, university affiliated bodies, governmental bodies, multinational organizations, and private companies holding in-house BI units.

As for the usage of BI in Public Policy, the Policy Assessment Index prepared by the Policy Research Group of the University of Cambridge can be taken into account to determine how the policies are evaluated. This index is a methodological tool for objectively evaluating evidence-based public policies (Policy Research Group, 2016).

In the study, BI units in the UK, USA, and Turkey are viewed;

- In the UK, as stated in the website; BI Team “generates and applies behavioral insights to inform policy, improve public services and deliver results for citizens and society” (Behavioural Insights Team, 2018). The group’s revenues last year climbed by a third to £14m and nearly 40% of that income came from overseas (The ‘Nudge Unit’, 2018).
- In USA, BI has been used in many policy areas. In 2015, Executive Order for Using Behavioral Science was released by Obama (The White House, Office of Press Secretary, 2015a). Obama stated, in September 15, 2017 that “Adopting the insights of behavioral science will help bring our government into the 21st century in a wide range of ways” (Fact Sheet: President, 2015). As seen in Mousavi and Kheirandish’s (2017) study that in recent years, in many areas like retirement saving, climate change or productivity BI has successfully be implemented (p. 2).
- In Turkey, in November 2017 Turkey Nudge Unit has been established within the Economy Ministry. The first project of the unit is “Easy Support” and it is ongoing.

Behavioral Insights is sometimes criticized as being soft totalitarianism (in (Tapson, 2013) for example). In his column, in July 2018, criticizing UK Behavioral Insights Team’s report, Hogarth (2018) stated that since policy-makers are also human beings, they tend to err, too. In his book Sunstein (2014a), answers many criticism like these, and advocates that choice architecture is beneficial rather than harmful. In another study, “the Ethics of Nudging” Sunstein also defends nudging against negative claims (2014b). The main argument of his is “choice architecture cannot be avoided” (p. 1). In another discussion paper of him, “Nudging and Choice Architecture: Ethical Considerations”, Sunstein (2015) states that:

It is pointless to object to choice architecture or nudging as such. Choice architecture cannot be avoided. Nature itself nudges; so does the weather; so do customs and traditions; so do spontaneous orders and invisible hands. The private sector inevitably nudges, as does the government. It is reasonable to worry about nudges by government and to object to particular nudges, but not to nudging in general (p. 1).

As for the cost-benefit analysis of BI, many analyses had and have been done for BI interventions. In a wide-scale study done by Benartzi et al. (2017), energy, vaccination, college enrollment, and retirement savings interventions are addressed and the study very well shows the efficiency of nudge interventions To give a more specific example; in a nudge intervention performed in energy conservation, for every 1\$, 27.3 kWh electricity is saved (Allcott, 2011).

In conclusion, behavioral insights can be a very effective policy tool and should be used by policy – makers more.

Keywords: Behavioral Insights, Nudging, Choice Architecture, Liberal Paternalism, Public Policy.

Ek 1. Dünyadaki Davranışsal İçgörü Şirketleri ¹

17 Triggers	Danışmanlık	Kamboçya
Applied Behavioral Insights at Geisinger	Sağlık	ABD
B-Hub	Web Kaynakları	ABD
B.R.A.I.N. Creatives	Reklam ve Eğitim	Hollanda
BEESY	Danışmanlık	ABD
Behavioral Change for Good Initiative (Penn)	Akademik	ABD
Behavioral Science Lab	Danışmanlık	ABD
Behavioral Scientist	Web Kaynakları	ABD
Behavioral Scientist	Web Kaynakları	ABD
Behaviour Change	Danışmanlık	Birleşik Krallık
Behaviour Studio	Danışmanlık ve Eğitim	Birleşik Krallık
Behavioural Economics in Action at Rotman (BEAR)	Akademik	Kanada
Behavioural Insights Team	Hükümet ve Politika	Birleşik Krallık, ABD, Avustralya Singapur, Yeni Zelanda, Global
Beteendelabbet	Danışmanlık	İşveç
BEworks	Danışmanlık, Araştırma	Kanada + ABD + LATAM + Japonya
Beyond Research	Danışmanlık	Avustralya
BIG at Harvard	Akademik	ABD
Bri Williams	Danışmanlık ve Eğitim	Avustralya
BSPA	Web Kaynakları	ABD
Busara Center	Kalkınma	Kenya
Carr Communications (carrcommunications.ie)	Danışmanlık	İrlanda
Center for Advanced Hindsight	Akademik	ABD
CGAP	Kalkınma	ABD
Chicago Booth Center for Decision Research	Akademik	ABD
CLOO – Behavioral Insights Unit	Danışmanlık	Portekiz
Cogito corporation	Duygusal Zekâ Yazılım	ABD
Coglode	Dİ Araçları ve Eğitim	Birleşik Krallık, Dünya
Common Cents Lab	Finans	ABD
Communication Science Group	İletişim	Birleşik Krallık
Cowry Consulting	Danışmanlık	Birleşik Krallık
Decision Attitudes Risk and Thinking Lab	Akademik/Danışmanlık	Birleşik Krallık
Decision Technology	Danışmanlık	Birleşik Krallık

1 Tablodaki bilgiler ilk olarak Ingrid Melvør Paulin tarafından oluşturulan ve (bu makalenin yazarı da dahil) alanda çalışan pek çok kişinin katkısı ile oluşturulmuş Google Dokümanlar dosyasından alınmıştır (Erişim tarihi: 23 Kasım 2018).

Dijital	Danışmanlık	ABD
Fehr Advice	Danışmanlık	Almanya
Final Mile	Danışmanlık	Hindistan
GapJumpers	Girişim Teknolojileri / Danışmanlık	Global
Gates Foundation	Kalkınma	ABD
Gravity	Danışmanlık	Güney Afrika
Greenudge	Çevre	Norveç
GRID Impact	Kalkınma	ABD
Growth Tribe	Dijital Yetenek Akademisi	Hollanda
Heurística	Danışmanlık ve Eğitim	Peru
Hill+Knowlton Strategies	İletişim	Global
http://www.behaviouraldesignlab.org/library/	Web Kaynakları	Birleşik Krallık
https://www.behavioraleconomics.com/	Web Kaynakları	Birleşik Krallık
Ideas42	Danışmanlık ve Araştırma	ABD / Dünya
Impact and Innovation Unit – Government of Canada	Hükümet ve Politika	Kanada
Impactually	Danışmanlık	İsveç
iMPOWER	Danışmanlık	Birleşik Krallık
Influence at work	Danışmanlık	Birleşik Krallık, ABD, Dünya
ING eZonomics	Finans	Birleşik Krallık
Innovation Bubble	Danışmanlık	Birleşik Krallık
Innovations for Poverty Action	Kalkınma	ABD
Instituto Mexicano de Economía del Comportamiento	Danışmanlık ve Eğitim	Meksika
iNudgeYou	Danışmanlık	Danimarka
Ipsos	Danışmanlık	Global
Irrational Agency	Danışmanlık ve Tüketici İçgörüsü	Birleşik Krallık ve Hollanda
Irrational Company	Danışmanlık	Meksika
Irrational Labs	Danışmanlık	ABD
JPAL	Kalkınma	ABD
Keep Britain Tidy (Centre for Social Innovation)	Çevre	Birleşik Krallık
Mad*Pow	Danışmanlık	ABD
Morningstar BE Unit	Finans	ABD
Nottingham CEDEX	Akademik	Birleşik Krallık
Nudge France	Hükümet ve Politika	Fransa
Nudge Unit Greece	Hükümet ve Politika	Yunanistan
NudgeLebanon	STK	Lübnan
Nudo Comportamiento	Danışmanlık ve Eğitim	Meksika
Ogilvy Change	Reklam	Birleşik Krallık, Dünya
Ontario Behavioral Insights Unit	Hükümet ve Politika	Kanada
Penn Medicine Nudge Unit	Sağlık	ABD
People Patterns	Danışmanlık ve Eğitim	Avustralya
Persistence Plus	Akademik	ABD
Policy Analytics Switzerland	Danışmanlık	İsviçre, Global
Prime Decision	Danışmanlık	Birleşik Krallık

RSA – Social Brain	Akademik	Birleşik Krallık
Sentient Decision Science	Danışmanlık	ABD
Stirling Nudge Database	Web Kaynakları	Birleşik Krallık
Syntoniq	Danışmanlık	Birleşik Krallık
System1 Group	Reklam	Birleşik Krallık
TGG Group	Danışmanlık	ABD
The Behavioralist	Danışmanlık	Birleşik Krallık, ABD
The Behaviour Change Agency	Danışmanlık	Güney Afrika, Dünya
The Behavioural Architects	Danışmanlık/Kalitatif A. ve İçgörü	Birleşik Krallık, ABD, Avustralya, Çin
The Center for Applied Behavioral Science	Akademik	ABD
The Center for Health Incentives & Behavioral Economics	Sağlık/Akademik	ABD, Global
The European Nudging Network	Web Kaynakları	Avrupa
The Hunting Dynasty	Danışmanlık	Birleşik Krallık
UCL Centre for Behavior Change	Akademik	Birleşik Krallık
Valintamuotoilijat – Choice Architecture Partners	Danışmanlık	Finlandiya
Warwick Behavioral Science Hub	Akademik	Birleşik Krallık
Way to Health	Teknoloji/Akademik	ABD
White House Social and Behavioral Sciences Team	Hükümet ve Politika	ABD

Ek 2. Davranışsal İçgörü Birimine sahip Organizasyonlar²

AIG	Sigorta	ABD
AirBnB	Teknoloji	ABD
Applied	İnsan Kaynakları	ABD
Clover Health	Sağlık	ABD
Commonwealth Bank of Australia	Finans	Avustralya
CVS	Sağlık	ABD
CybSafe	Teknoloji	Birleşik Krallık
DNB	Finans	Norveç
Faculty of Paramedical and Allied Health Sciences	Sağlık	Pakistan
Google	Teknoloji	ABD
Ideo	Danışmanlık	ABD
IPSOS	Araştırma	ABD, Birleşik Krallık
Johnson & Johnson	Perakende	ABD
Lloyds Banking Group	Finans	Birleşik Krallık
Maritz	Danışmanlık	ABD
MDRC	Vakıf	ABD
Morningstar	Finans	ABD
Ogilvy	Reklamcılık	Birleşik Krallık, ABD, Avustralya

2 Tablodaki bilgiler ilk olarak Ingrid Melvær Paulin tarafından oluşturulan ve (bu makalenin yazarı da dahil) alanda çalışan pek çok kişinin katkısı ile oluşturulmuş Google Dokümanlar dosyasından alınmıştır (Erişim tarihi: 23 Kasım 2018).

Omada Health	Sağlık	ABD
Pattern Health	Sağlık	ABD
PwC	Danışmanlık	Kanada, Avustralya
Rally Health	Sağlık	ABD
Uber	Teknoloji	ABD
Walmart	Perakende	ABD
What Works Centre for Children's Social Care	Sosyal Amaç	Birleşik Krallık
World Bank	Kalkınma	ABD
BVA Group	Danışmanlık, Araştırma	Fransa, Birleşik Krallık, ABD

Ek 3. Devletlere Bağlı Çalışan Davranışsal İlgörü Birimleri³

Katar Davranışsal İlgörü Birimi	Katar
İrlanda Sürdürülebilir Enerji Birimi	İrlanda
İçişleri Bakanlığı (Davranışsal İlgörü Birimi)	Singapur
Sağlık Bakanlığı (Davranışsal İlgörü Birimi)	Singapur
Çevre ve Su İşleri Bakanlığı	Singapur
Singapur Maliye Bakanlığı	Singapur
Ulaştırma Bakanlığı	Singapur
Çalışma Bakanlığı (Co-lab)	Singapur
Ticaret Bakanlığı (Davranışsal Aksiyon Takımı)	Türkiye

3 Tablodaki bilgiler ilk olarak Ingrid Melvær Paulin tarafından oluşturulan ve (bu makalenin yazarı da dâhil) alanda çalışan pek çok kişinin katkısı ile oluşturulmuş Google Dokümanlar dosyasından alınmıştır (Erişim tarihi: 23 Kasım 2018).